

GUILLAUME
MUSSO

VEI FI
ACOLO?

Traducere din limba franceză și note de
Bogdan Marin

ALL

*Ne-am pus cu toții cel puțin o dată această întrebare:
dacă ni s-ar da ocazia să ne întoarcem în trecut,
ce am schimba în viața noastră?*

*Dacă am putea să luăm lucrurile de la capăt,
ce greșeli am încerca să îndreptăm?
Ce durere, ce remușcări, ce regrete
am alege să ștergem cu buretele?*

*Am îndrăzni cu adevărat
să dăm un sens nou vieții noastre?*

*Și ce anume am vrea să devenim?
Pentru a ne îndrepta încotro?
Și alături de cine?*

Prolog

Nord-estul Cambodgiei

Anotimp ploios

Septembrie 2006

Elicopterul Crucii Roșii ateriză la ora stabilită.

Cocoțat pe un platou înalt, înconjurat de păduri, satul avea cam o sută de locuințe rudimentare, construite în mare parte din bușteni și crengi. Locul părea pierdut, din alte timpuri, departe de zonele turistice Angkor și Phnom Penh. În aer se simțea umezeala, iar noroiul se întindea peste tot.

Pilotul nu se mai obosea să oprească motorul. Misiunea lui era să aducă în oraș o echipă medicală venită aici în scopuri umanitare. Pe o vreme normală, acest lucru n-ar fi fost deloc complicat. Însă, din nefericire, era septembrie și ploile torențiale care cădeau fără încetare făceau dificilă manevrarea aparatului. Cât privește carburantul, nu mai rămăsese foarte mult, dar era totuși de ajuns pentru a-i duce pe toți pasagerii cu bine la destinație.

Singura condiție era să nu apară întârzieri...

Doi chirurgi, un anestezist și două infirmiere ieșiră în fugă din dispensarul ambulant în care lucraseră până în ultima zi.

În ultimele săptămâni, străbătuseră satele din împrejurimi, tratând cum puteau ravagiile făcute de paludism, SIDA sau tuberculoză, îngrijindu-i pe cei cu membre amputate și punându-le proteze în acest colț de lume care continua să fie împânzit de mine antipersonal.

La semnalul pilotului, patru dintre cei cinci membri ai echipei dispărură înăuntrul elicopterului. Ultimul, un bărbat în jur de șazeci de ani, rămase puțin în urmă, cu privirea pierdută înspre grupul de cambodgieni care înconjurau aparatul. Parcă nu se putea hotărî să plece.

— Doctore, trebuie să mergem! strigă pilotul. Dacă nu decolăm acum, nu mai prindeți avionul.

Medicul clătină din cap. Se pregătea să urce în elicopter, când privirea lui se întâlnește cu cea a unui copil întins către ei de brațele unui bătrân. Ce vârstă să fi avut? Doi ani? Nu mai mult de trei, oricum. Fața îi era desfigurată îngrozitor de o fisură verticală, care-i crăpase buza de sus. O malformație congenitală care-l va condamna să se hrănească toată viața cu supe și griș și din cauza căreia va fi incapabil să articuleze vreun cuvânt.

— Grăbiți-vă! îl imploră una dintre infirmiere.

— Copilul trebuie operat! strigă doctorul, încercând să acopere zgomotul elicelor care li se învârteau deasupra capului.

— Nu mai avem timp! Drumurile sunt desfundate și elicopterul o să mai poată veni după noi abia peste câteva zile, insistă infirmiera.

Dar doctorul nu se mișca din loc, neputând să-și ia ochii de la copil. Știa că în această parte a lumii, din cauza

vechilor obiceiuri, copiii născuți cu „buză de iepure“ erau uneori abandonați de părinți. Și, odată ajunși într-un orfelinat, malformația le răpea orice șansă de a mai fi adoptați de cineva.

Infirmiera își continuă argumentarea:

— Domnule doctor, poimâine sunteți așteptat la San Francisco. Aveți agenda foarte încărcată, conferințe la care trebuie să participați și...

— Plecați fără mine!

Doctorul puse capăt ezitării și se îndepărtă de aparat.

— Atunci rămân cu dumneavoastră, hotărî infirmiera și sări din elicopter.

Se numea Emily. Era o americană tânără care lucra în același spital cu el.

Pilotul clătină din cap și oftă. Elicopterul se ridică de la sol, apoi rămase o clipă nemișcat și apoi se îndepărtă către apus.

Doctorul luă băiatul în brațe: era palid și sfrijit. Însoțit de infirmieră, se îndreptă cu el spre dispensar având grijă să-i vorbească tot timpul, pentru a-i risipi neliniștea dinaintea anesteziei. Odată băiatul adormit, desprinse cele două părți ale vălului palatin și trase de ele pentru a acoperi fanta vălului palatului. Repetă operațiunile pentru a-i reface buzele, dându-i copilului șansa de a zâmbi.

*

După încheierea operației, doctorul ieși pe veranda acoperită cu bucăți de tablă și frunze uscate. Intervenția durase

mult. De două zile nu mai dormise aproape deloc și simți cum, dintr-odata, îl cuprinde oboseala. Își aprinse o țigară plimbându-și privirea peste împrejurimi. Ploaia se potolise. O spărtură apărută în nori făcea loc luminii strălucitoare, în nuanțe de violet și portocaliu.

Nu-i părea rău că a rămas. În fiecare an pleca timp de mai multe săptămâni în Africa sau în Asia, ca reprezentant al Crucii Roșii. Misiunile umanitare erau întotdeauna solicitante, dar deveniseră ca un drog, un mod de a evada din rutina vieții unui șef de secție dintr-un spital californian.

Tocmai când strivea cu piciorul chiștocul țigării simți pe cineva în spatele său. Se întoarse și îl recunoscu pe bătrânul care îi întinsese copilul în momentul în care elicopterul se pregătea să decoleze. Era un fel de căpetenie a satului. Îmbrăcat în straie tradiționale, era adus de spate, iar fața îi era brăzdată de riduri. În semn de salut își împreună palmele în dreptul pieptului, privindu-l pe doctor în ochi și îi făcu semn să-l urmeze în coliba lui. Îi oferii un pahar de rachiu de orez și pronunță primele cuvinte de până atunci:

— Îl cheamă Lou-Nan.

Doctorul ghici că era vorba de prenumele băiatului și se mulțumi să clatine din cap.

— Îți mulțumesc că i-ai dat un chip, adăugă bătrânul cambodgian.

Chirurgul acceptă mulțumirile cu modestie și își întoarse încurcat privirea într-o parte. Prin fereastra fără geam se zărea pădurea tropicală, deasă și verde, aflată foarte aproape. Era

o senzație ciudată să știi că la numai câțiva kilometri, un pic mai sus de munții Ratanakiri, se aflau tigri, șerpi și elefanți...

Pierdut în gânduri, nu reuși să înțeleagă de la bun început însemnătatea vorbelor gazdei sale:

— Dacă ar fi posibil să ți se împlinescă o dorință, care ar fi aceea?

— Poftim?

— Care e cea mai fierbinte dorință a ta, doctore?

Medicul căută mai întâi o replică spirituală, dar, doborât de oboseală și cuprins de o neașteptată emoție, răspunse cu glas moale:

— Aș vrea să revăd o femeie.

— O femeie?

— Da, singura... singura care a contat vreodată.

Și atunci, acolo, în acel loc retras, departe de ochii Occidentului, cei doi bărbați simțiră că iau parte la un moment solemn.

— Și această femeie... nu știi unde e? întrebă bătrânul *khmer*, surprins de simplitatea cererii.

— A murit acum treizeci de ani.

Asiaticul își încruntă imperceptibil sprâncenele și căzu pe gânduri. După un moment de liniște se ridică demn și merse în spatele încăperii, unde, așezate pe niște etajere improvizate, stăteau îngrămădite comorile sale: căluți-de-mare uscați, rădăcini de ginseng, șerpi veninoși încolăciți în formol...

Cotrobăi un timp în acest talmeș-balmeș, apoi reuși în sfârșit să găsească ce căuta.

Când reveni lângă doctor îi întinse un flacon minuscul
din sticlă artizanală.

Înăuntru se găseau zece pastile mici și aurite...

1

Prima întâlnire

*Vine o seară când viitoru-ți e deja trecut.
Întorci atunci privirea și-ți vezi în urmă tinerețea.*

LOUIS ARAGON

Aeroportul din Miami Septembrie 1976 Elliott are 30 de ani

Este o după-amiază duminicală de septembrie, sub cerul Floridei...

Un Ford Thunderbird decapotabil, la volanul căruia se află o femeie tânără, înaintează pe șoseaua care duce către terminal. Tânăra cu părul fluturându-i în vânt conduce agresiv, depășind mai multe mașini până să facă o scurtă escală în fața terminalului de plecări, cât să coboare bărbatul aflat pe scaunul din dreapta. Fără să pară că se grăbește, acesta își ia geanta din portbagaj, apoi se apleacă în dreptul geamului pentru a-și lua rămas-bun. După numai câteva clipe, portiera se închide cu zgomot și iată-l intrând în clădirea de sticlă și oțel.

Bărbatul este Elliott Cooper. Are un fizic plăcut și o alură energetică. Este doctor la San Francisco, dar haina de piele și părul rebel îi dau un aer de adolescent.

Se îndreaptă absent către biroul de check-in pentru a-și lua biletul de îmbarcare: Miami-San Francisco.

— Pun prinsoare că deja ți-e dor de mine...

Surprins de această voce familiară, Elliott tresare și se întoarce.

Femeia din fața lui îi aruncă o privire de smarald, amestec de provocare și inocență. Poartă blugi cu talie joasă, o vestă cambrată din piele de căprioară, imprimată cu inscripția *peace and love* și un tricou în culorile Braziliei, țara ei natală.

— Oare când te-am sărutat ultima oară? o întreabă el, punându-i o mână pe umăr, aproape de gât.

— Să tot fie cel puțin un minut.

— O eternitate...

O înlănțuie cu brațele și o strânge la piept.

Ea este Ilena, femeia vieții lui. O cunoaște de șapte ani și îi datorează tot ce e mai bun în el: meseria de medic, deschiderea către ceilalți și o anumită exigență în felul în care își trăiește viața...

E mirat să o revadă lângă el, pentru că au fost mereu de acord să evite scenele lungi de despărțire, știind prea bine că, până la urmă, aceste câteva minute în plus le vor aduce mai multă suferință decât consolare.

Și asta pentru că povestea lor e una complicată. Ea locuiește în Florida, el la San Francisco.

Dragostea lor la mare depărtare este dirijată de cele patru fusuri orare și cei patru mii de kilometri care separă coasta de est de cea de vest.

După toți acești ani, ar fi putut bineînțeles să se mute împreună. Dar n-au făcut-o. La început pentru că le era teamă de rutină. Traiul împreună le-ar fi adus o viață mai liniștită, dar i-ar fi privat de elanurile sufletești pe care le trăiau de fiecare dată când se regăseau și care pentru ei deveniseră la fel de importante ca aerul.

Apoi fiecare și-a construit viața în mediul său profesional. Unul îndreptat către Pacific, celălalt către Atlantic. După interminabile studii de medicină, Elliott a reușit să obțină un post de chirurg într-un spital din San Francisco. Ilena, la rândul ei, se ocupă de delfinii și orcile de la *Ocean World* din Orlando, cel mai mare parc acvatic din lume, unde lucrează ca medic veterinar. De câteva luni a început să-și dedice o bună parte din timp unei organizații despre care se vorbește tot mai mult în ultima vreme – Greenpeace. Înființată cu patru ani în urmă de un grup de militanți pacifiști și ecologiști, liga „luptătorilor curcubeului“ s-a făcut cunoscută prin lupta împotriva testelor nucleare. Dar Ilena li s-a alăturat mai ales pentru campania împotriva masacrării balenelor și a focilor.

Fiecare dintre ei are deci o viață plină. Nu prea e loc pentru plictiseală în agenda lor zilnică. Totuși... fiecare despărțire pare și mai greu de suportat decât cea de dinainte.

„*Ultimul anunț pentru pasagerii zborului 711 cu destinația San Francisco, poarta numărul 18...*“

— E avionul tău? îl întrebă ea, slăbindu-și îmbrățișarea.

El încuviințează înclinând capul, apoi, cunoscând-o bine, o întreabă:

— Voi ai să-mi spui ceva înainte să plec?

— Da. Vin cu tine până la poarta de îmbarcare, îi zise, luându-l de mână.

Și, mergând alături de el, se aruncă într-o tiradă cu un ușor accent sud-american care pe el îl face să se topească.

— Știu foarte bine că omenirea se îndreaptă spre catastrofă, Elliott. Războiul rece, amenințarea comunistă, cursa înarmărilor nucleare...

La fiecare despărțire o privește ca și cum ar vedea-o pentru ultima oară. E frumoasă ca o flacăra.

— ...epuizarea resurselor naturale, ca să nu mai vorbim de poluare, de distrugerea pădurilor tropicale sau de...

— Ilena?

— Da?

— Unde vrei să ajungi de fapt?

— Aș vrea să facem un copil, Elliott...

— Aici, pe loc, în aeroport? În fața tuturor?

Nu găsisese un răspuns mai bun. Încercă să-și mascheze surprinderea printr-o glumă. Dar Ilena era mai serioasă ca niciodată, n-avea chef de râs.

— Elliott, nu glumesc. Te-aș sfătui să te gândești serios la asta, îl îndemnă ea, după care își desprinsese mâna și se îndreptă spre ieșire.

— Așteaptă! strigă el.

„Ultimul apel pentru domnul Elliott Cooper, pasager al zborului 711 cu destinația...”

— La naiba! bombăni el furios, pășind pe scara rulantă care ducea către zona de îmbarcare.

Aproape a ajuns sus, când se întoarce să-i mai facă un ultim semn cu mâna.

Soarele de septembrie inundă terminalul de plecări. Elliott își flutură mâna. Dar Ilena a dispărut deja.

*

Când avionul ateriză la San Francisco era deja noapte. Zborul durase șase ore, iar în California era trecut de nouă seara.

Elliott se pregătea să iasă din terminal și să ia un taxi, dar deodată se răzgândi. Murea de foame. Tulburat de cuvintele Ilenei, nu se atinsese de farfuria cu mâncare servită în avion și știa că acasă îl aștepta un frigider gol. La etajul doi dădu cu ochii de o braserie, *Golden Gate Café*, unde mai fusese împreună cu Matt, cel mai bun prieten al său, care îl însoțea uneori în drumurile pe coasta de est. Se instală la tejghea și comandă o salată, doi covrigi cu mac și un pahar de Chardonnay. Obosit din cauza decalajului orar, se frecă la ochi, apoi comandă niște fise pentru cabina telefonică din fundul sălii. Formă numărul Ilenei, dar nu răspunse nimeni. Diferența de fus orar făcea ca în Florida să fie trecut de miezul nopții. Ilena ajunsese cu siguranță acasă, dar se vede treaba că nu ținea să-i vorbească.

Era de așteptat...

Totuși, nu-i părea rău pentru reacția sa. În realitate, el chiar nu-și dorea un copil.

Acesta era adevărul.

Nu era vorba de sentimente: o adora pe Ilena și avea în suflet iubire cât pentru zece. Dar iubirea nu era de ajuns. În acest an 1976 n-avea deloc impresia că omenirea s-ar îndrepta în direcția bună și, ca să fie sincer până la capăt, nu ținea să-și asume responsabilitatea de a aduce un copil pe lume.

Argumente pe care Ilena nici nu voia să le audă.

Întors la bar, termină de mâncat, apoi comandă o cafea. Era agitat și își pocni aproape fără să vrea degetele. Pachetul de țigări din buzunarul sacoului îl ispitea și nu rezistă dorinței de a-și aprinde una.

Știa că trebuia să se lase de fumat. Se vorbea tot mai mult în jur despre nocivitatea tutunului. Studiile epidemiologice din ultimii cincizeci de ani demonstau dependența produsă de nicotină și, chirurg fiind, Elliott știa foarte bine că riscul de cancer la plămâni era mai mare la fumători, la fel stăteau lucrurile cu cel de accident cardio-vascular. Dar, asemenea multor medici, era mai preocupat de sănătatea celorlalți decât de a sa. Trebuie spus că în acea vreme să fumezi în restaurant sau în avion era încă ceva firesc. O vreme în care țigara era un lucru șic, sinonim cu libertatea culturală și socială.

O să mă las în curând, se gândi, scoțând un norișor de fum, *dar nu în seara asta...* Se simțea prea deprimat pentru un asemenea efort.

Cu un aer absent își lăsă privirea să alunece dincolo de pe rețele de sticlă și atunci dădu cu ochii de el: un bărbat îmbrăcat ciudat, cu o pijama bleu, care părea să-l urmărească din afara localului. Își miși ochii ca să vadă mai bine. Bărbatul